

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ.....	(3)
Abstract.....	(4)
กิตติกรรมประกาศ.....	(5)
สารบัญ.....	(6)
รายการตาราง.....	(8)
รายการภาพประกอบ.....	(13)
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาของปัญหาและปัญหา.....	1
คำถามวิจัย.....	7
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	7
ความสำคัญและประโยชน์.....	8
ขอบเขตการวิจัย.....	8
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	11
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	14
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับผู้นำ ภาวะผู้นำและภาวะผู้นำทางวิชาการ.....	15
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน.....	100
แนวทางการร่างรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการ ผ่านการเรียนรู้แบบผสมผสาน.....	124
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	187
3 วิธีการวิจัย.....	197
ระยะที่ 1 ศึกษาพฤติกรรมภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้....	197
ชั้นที่ 1 ศึกษาองค์ประกอบภาวะผู้นำทางวิชาการ.....	197
ชั้นที่ 2 ศึกษาพฤติกรรมภาวะผู้นำทางวิชาการ.....	197

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
ระยะที่ 2 พัฒนารูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการผ่านการเรียนรู้ แบบผสมผสาน สำหรับผู้บริหาร โรงเรียนสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษา ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้.....	205
ชั้นที่ 1 ร่างรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการผ่านการเรียนรู้ แบบผสมผสาน.....	205
ชั้นที่ 2 ประเมินรูปแบบโดยการสนทนากลุ่ม.....	205
ชั้นที่ 3 พัฒนาระบบการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน.....	207
4 ผลการวิจัย.....	213
ผลการวิจัยระยะที่ 1.....	213
ผลการวิจัยระยะที่ 2.....	213
5 การอภิปรายผลการวิจัย.....	282
สรุปผลการวิจัย.....	286
การอภิปรายผล.....	290
ข้อเสนอแนะ.....	301
บรรณานุกรม.....	303
ภาคผนวก.....	331
ประวัติผู้เขียน.....	428

รายการตาราง

ตาราง	หน้า
1 ผลสรุปจากงานวิจัยและตัวอย่างที่สะท้อนความรู้เกี่ยวกับภาวะผู้นำในยุคปัจจุบัน.....	21
2 แสดงการเปรียบเทียบระหว่างการบริหารจัดการและภาวะผู้นำ (Daft, 1999)	27
3 พฤติกรรมภาวะผู้นำที่เกิดผลดีต่อการเรียนรู้ (Blasé และ Blasé, 2001)	42
4 รูปแบบภาวะผู้นำทางวิชาการของ Hallinger และ Murphy (1985).....	47
5 รูปแบบภาวะผู้นำทางวิชาการของ Murphy (1990).....	50
6 รูปแบบภาวะผู้นำทางวิชาการของ Weber (1996).....	52
7 รูปแบบภาวะผู้นำทางวิชาการที่ปรับให้ง่าย โดย Mielcarek และ Hoy (2005).....	53
8 รูปแบบภาวะผู้นำทางวิชาการของ Mielcarek และ Hoy (2005).....	54
9 รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของ McEwan (1998).....	55
10 รูปแบบภาวะผู้นำทางวิชาการของ ประสิทธิ์ เจียวยศรีและคณะ (2548).....	56
11 การวิเคราะห์พฤติกรรมและสังเคราะห์องค์ประกอบภาวะผู้นำทางวิชาการ.....	72
12 การวิเคราะห์พฤติกรรมภาวะผู้นำทางวิชาการในแต่ละองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ เพื่อสังเคราะห์เนื้อหาสำหรับการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการ.....	84
13 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวบ่งชี้/พฤติกรรมภาวะผู้นำทางวิชาการ กับเนื้อหาสำหรับการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร โรงเรียน.....	94
14 แสดงรายการส่วนประกอบของการเรียนแบบผสมผสานตามแนวคิดของ Thorne	109
15 แสดงองค์ประกอบของรูปแบบการจัดการเรียนการสอนแบบผสมผสานโดยเน้น การพัฒนาการเรียนด้านทักษะ (Skill-driven learning) ตามแนวคิดของ Valiathan (2002).....	113
16 แสดงองค์ประกอบของรูปแบบการจัดการเรียนการสอนแบบผสมผสานโดยเน้น การพัฒนาการเรียนด้านเจตคติ (Attitude-driven learning) ตามแนวคิดของ Valiathan (2002).....	115
17 แสดงองค์ประกอบของรูปแบบการจัดการเรียนการสอนแบบผสมผสานโดยเน้น การพัฒนาการเรียนด้านความสามารถ (Competency-driven learning) ตามแนวคิด ของ Valiathan (2002)	116

รายการตาราง (ต่อ)

ตาราง		หน้า
18	แสดงองค์ประกอบของการออกแบบการเรียนการสอนแบบผสมผสานขั้นการพัฒนา ของ The training place (2004).....	120
19	วิธีคัดเลือกวิธีสอนให้สอดคล้องกับระดับการเรียนรู้ของผู้ใหญ่.....	131
20	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง ผู้อำนวยการสถานศึกษา รองผู้อำนวยการสถานศึกษาและ หัวหน้างานวิชาการ จำแนกตามจังหวัด.....	199
21	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง ผู้อำนวยการสถานศึกษา รองผู้อำนวยการสถานศึกษาและ หัวหน้างานวิชาการ จำแนกตามสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาและ ขนาดโรงเรียน	200
22	ลำดับขั้นตอนของการดำเนินการวิจัย.....	212
23	ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม (n=323)	218
24	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับพฤติกรรมภาวะผู้นำทางวิชาการของ ผู้บริหาร โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นรายองค์ประกอบ.....	219
25	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับพฤติกรรมภาวะผู้นำทางวิชาการของ ผู้บริหาร โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ในสามจังหวัด ชายแดนภาคใต้เป็นรายประเด็น ในองค์ประกอบที่ 1 การพัฒนาหลักสูตรและการสอน...	220
26	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับพฤติกรรมภาวะผู้นำทางวิชาการของ ผู้บริหาร โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ในสามจังหวัด ชายแดนภาคใต้เป็นประเด็น ในองค์ประกอบที่ 2 การบริหารการเปลี่ยนแปลง.....	222
27	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับพฤติกรรมภาวะผู้นำทางวิชาการของ ผู้บริหาร โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ในสามจังหวัด ชายแดนภาคใต้ เป็นรายประเด็น ในองค์ประกอบที่ 3 การใช้เทคโนโลยีในการบริหาร และการสร้างสภาพแวดล้อมใหม่ในการเรียนรู้.....	223

รายการตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
28 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับพฤติกรรมภาวะผู้นำทางวิชาการของ ผู้บริหาร โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ในสามจังหวัด ชายแดนภาคใต้ เป็นรายประเด็น ในองค์ประกอบที่ 4 การพัฒนาครูและการพัฒนา นักเรียน.....	225
29 สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ของตัวแปรพฤติกรรมภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร โรงเรียนในองค์ประกอบต่าง ๆ.....	227
30 ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวแปรพฤติกรรมภาวะผู้นำทางวิชาการ ของผู้บริหาร โรงเรียน ในองค์ประกอบที่ 1 การพัฒนาหลักสูตรและการสอน องค์ประกอบที่ 2 การบริหารการเปลี่ยนแปลง องค์ประกอบที่ 3 การใช้เทคโนโลยี และการสร้างสภาพแวดล้อมใหม่ในการเรียนรู้ และองค์ประกอบที่ 4 การพัฒนาครู และการพัฒนานักเรียน จำแนกตามตัวแปรเพศ.....	228
31 การวิเคราะห์ความแปรปรวนตัวแปรพหุนามของพฤติกรรมภาวะผู้นำทางวิชาการ ของผู้บริหาร โรงเรียน ในองค์ประกอบที่ 1 การพัฒนาหลักสูตรและการสอน องค์ประกอบที่ 2 การบริหารการเปลี่ยนแปลง องค์ประกอบที่ 3 การใช้เทคโนโลยี การบริหารและการสร้างสภาพแวดล้อมใหม่ในการเรียนรู้ และองค์ประกอบที่ 4 การพัฒนาครูและการพัฒนานักเรียน จำแนกตามตัวแปรเพศ.....	230
32 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของตัวแปรพฤติกรรมภาวะผู้นำทางวิชาการของ ผู้บริหาร โรงเรียน ในองค์ประกอบที่ 1 การพัฒนาหลักสูตรและการสอน องค์ประกอบ ที่ 2 การบริหารการเปลี่ยนแปลง องค์ประกอบที่ 3 การใช้เทคโนโลยีการบริหารและ การสร้างสภาพแวดล้อมใหม่ในการเรียนรู้ และองค์ประกอบที่ 4 การพัฒนาครูและ การพัฒนานักเรียน จำแนกตามตัวแปรเพศ.....	231
33 ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวแปรพฤติกรรมภาวะผู้นำทางวิชาการ ของผู้บริหาร โรงเรียนในองค์ประกอบที่ 1 การพัฒนาหลักสูตรและการสอน องค์ประกอบที่ 2 การบริหารการเปลี่ยนแปลง องค์ประกอบที่ 3 การใช้เทคโนโลยี การบริหารและการสร้างสภาพแวดล้อมใหม่ในการเรียนรู้ และองค์ประกอบที่ 4 การพัฒนาครูและการพัฒนานักเรียน จำแนกตามตัวแปรตำแหน่ง.....	232

รายการตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
34 การวิเคราะห์ความแปรปรวนตัวแปรพหุนามของพฤติกรรมภาวะผู้นำทางวิชาการ ของผู้บริหาร โรงเรียนในองค์ประกอบที่ 1 การพัฒนาหลักสูตรและการสอน องค์ประกอบที่ 2 การบริหารการเปลี่ยนแปลง องค์ประกอบที่ 3 การใช้เทคโนโลยี และการสร้างสภาพแวดล้อมใหม่ในการเรียนรู้ และองค์ประกอบที่ 4 การพัฒนาครู และการพัฒนานักเรียน จำแนกตามตำแหน่ง.....	234
35 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของตัวแปรพฤติกรรมภาวะผู้นำทางวิชาการ ของผู้บริหาร โรงเรียนในองค์ประกอบที่ 1 การพัฒนาหลักสูตรและการสอน องค์ประกอบที่ 2 การบริหารการเปลี่ยนแปลง องค์ประกอบที่ 3 การใช้เทคโนโลยี และการสร้างสภาพแวดล้อมใหม่ในการเรียนรู้ และองค์ประกอบที่ 4 การพัฒนาครู และการพัฒนานักเรียน จำแนกตามตำแหน่ง.....	235
36 การวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ จำแนกตามตัวแปรตำแหน่ง.....	236
37 ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวแปรพฤติกรรมภาวะผู้นำทางวิชาการ ของผู้บริหาร โรงเรียนในองค์ประกอบที่ 1 การพัฒนาหลักสูตรและการสอน องค์ประกอบที่ 2 การบริหารการเปลี่ยนแปลง องค์ประกอบที่ 3 การใช้เทคโนโลยี และการสร้างสภาพแวดล้อมใหม่ในการเรียนรู้ และองค์ประกอบที่ 4 การพัฒนาครู และการพัฒนานักเรียน จำแนกตามประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่ง.....	237
38 การวิเคราะห์ความแปรปรวนตัวแปรพหุนามของพฤติกรรมภาวะผู้นำทางวิชาการ ของ ผู้บริหาร โรงเรียนในองค์ประกอบที่ 1 การพัฒนาหลักสูตรและการสอน องค์ประกอบที่ 2 การบริหารการเปลี่ยนแปลง องค์ประกอบที่ 3 การใช้เทคโนโลยี และการสร้างสภาพแวดล้อมใหม่ในการเรียนรู้ และองค์ประกอบที่ 4 การพัฒนาครู และการพัฒนานักเรียน จำแนกตามประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่ง.....	239
39 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของตัวแปรผลพฤติกรรมภาวะผู้นำทางวิชาการ ของผู้บริหาร โรงเรียนในองค์ประกอบที่ 1 การพัฒนาหลักสูตรและการสอน องค์ประกอบที่ 2 การบริหารการเปลี่ยนแปลง องค์ประกอบที่ 3 การใช้เทคโนโลยี และการสร้างสภาพแวดล้อมใหม่ในการเรียนรู้ และองค์ประกอบที่ 4 การพัฒนาครู และการพัฒนานักเรียน จำแนกตามประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่ง.....	240

รายการตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
40 การวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ จำแนกตามประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่ง.....	241
41 ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวแปรพฤติกรรมภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร โรงเรียนในองค์ประกอบที่ 1 การพัฒนาหลักสูตรและการสอน องค์ประกอบที่ 2 การบริหารการเปลี่ยนแปลง องค์ประกอบที่ 3 การใช้เทคโนโลยี และการสร้างสภาพแวดล้อมใหม่ในการเรียนรู้ และองค์ประกอบที่ 4 การพัฒนาครู และการพัฒนานักเรียน จำแนกตามขนาดโรงเรียน.....	243
42 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนตัวแปรพหุนามของพฤติกรรมภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร โรงเรียน ในองค์ประกอบที่ 1 การพัฒนาหลักสูตรและการสอน องค์ประกอบที่ 2 การบริหารการเปลี่ยนแปลง องค์ประกอบที่ 3 การใช้เทคโนโลยี และการสร้างสภาพแวดล้อมใหม่ในการเรียนรู้ และองค์ประกอบที่ 4 การพัฒนาครู และการพัฒนานักเรียน จำแนกตามขนาดโรงเรียน.....	245
43 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของตัวแปรพฤติกรรมภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร โรงเรียน ในองค์ประกอบที่ 1 การพัฒนาหลักสูตรและการสอน องค์ประกอบที่ 2 การบริหารการเปลี่ยนแปลง องค์ประกอบที่ 3 การใช้เทคโนโลยี และการสร้างสภาพแวดล้อมใหม่ในการเรียนรู้ และองค์ประกอบที่ 4 การพัฒนาครู และการพัฒนานักเรียน จำแนกตามขนาดโรงเรียน.....	246
44 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของผลการประเมินหลักสูตรการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการ.....	253
45 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของผลการประเมินแผนการจัดการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการ.....	254
46 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของผลการประเมินห้องเรียนออนไลน์.....	257
47 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของผลการประเมินคู่มือการใช้ระบบการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน.....	258

รายการภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 องค์ประกอบภาวะผู้นำทางวิชาการ.....	81
2 ขั้นตอนในการวิเคราะห์พฤติกรรมภาวะผู้นำทางวิชาการสู่การสร้างแบบสอบถาม และการกำหนดเนื้อหาเพื่อจัดทำหลักสูตรการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการ.....	82
3 ขั้นตอนการวิเคราะห์ สังเคราะห์การจัดทำเนื้อหาและหลักสูตรสำหรับการพัฒนา ภาวะผู้นำทางวิชาการ.....	93
4 กระบวนการและกลยุทธ์การเรียนรู้ด้วยตนเอง.....	127
5 ระบบการเรียนการสอนของ Hodge (1970)	135
6 ระบบการเรียนการสอนของ Klausmeier และ Ripple (1971)	137
7 รูปแบบของระบบการเรียนการสอนของ สัจด์ อุทรานันท์ (2526)	140
8 ระบบการออกแบบการเรียนการสอนของ Dick และ Carey (1978)	143
9 ระบบการเรียนการสอนของ Popham และ Baker (1970)	145
10 ระบบการเรียนการสอนของ ชีรพงษ์ แก่นอินทร์ (2539)	149
11 ขั้นตอนการสร้างรูปแบบ (Steiner, 1990; Keeve, 1988)	156
12 โครงสร้างกระบวนการตามลำดับขั้นแนวตั้ง.....	158
13 โครงสร้างกระบวนการตามลำดับขั้นแนวนอน.....	158
14 โครงสร้างการเลือกวิถีโดยมีเงื่อนไข.....	159
15 โครงสร้างการเลือกวิถีอิสระ.....	159
16 โครงสร้างการกระทำซ้ำ ๆ.....	160
17 ขั้นตอนของกิจกรรมการจัดประสบการณ์.....	161
18 วิธีการพัฒนาผู้บริหารขององค์การ.....	162
19 รูปแบบการฝึกอบรมเพื่อแก้ปัญหาการปฏิบัติงาน.....	163
20 รูปแบบการฝึกอบรมนอกงาน.....	164
21 รูปแบบการฝึกอบรมในงาน.....	164
22 รูปแบบการฝึกอบรมประสมระหว่างนอกงานกับในงาน.....	165
23 แสดงรูปแบบสมรรถภาพภาวะผู้นำ.....	165

รายการภาพประกอบ (ต่อ)

ภาพประกอบ	หน้า
24 แบบจำลองระบบการฝึกอบรมทางไกลของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.....	166
25 โครงสร้างโปรแกรมการพัฒนาผู้บริหาร โรงเรียนมัธยมศึกษา.....	167
26 รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหาร โรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการ การประถมศึกษาแห่งชาติ.....	167
27 กระบวนการพัฒนาผู้บริหาร.....	169
28 ร่างแบบจำลองการพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหาร โรงเรียนที่บริหาร โดยใช้โรงเรียน เป็นฐาน.....	170
29 รูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะภาวะผู้นำวิทยาลัยพยาบาล.....	171
30 รูปแบบการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อปฏิรูปการเรียนรู้ในสถานศึกษา (SINTAE Model)	172
31 องค์ประกอบของรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำของผู้อำนวยการสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษา.....	176
32 รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีสำหรับผู้บริหาร โรงเรียนในภาคใต้.....	177
33 องค์ประกอบของรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการผ่านการเรียนรู้ แบบผสมผสานฯ (PPCBE Model) ฉบับร่าง.....	186
34 โครงสร้างกระบวนการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการตามรูปแบบการพัฒนา ภาวะผู้นำทางวิชาการผ่านการเรียนรู้แบบผสมผสาน.....	278
35 องค์ประกอบของรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการผ่านการเรียนรู้ แบบผสมผสานฯ (PPCBE Model) ฉบับสมบูรณ์.....	281